

Program współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2007-2013**

**Zalesianie gruntów rolnych
oraz
zalesianie gruntów innych niż rolne**

W Polsce występuje znaczny udział gruntów niskich klas bonitacyjnych, użytkowanych jako grunty rolne. Zalesienie takich gruntów podniesie ich wartość ekonomiczną, zwiększy udział lasów w globalnym bilansie węgla, a ściśle określone sposoby zakładania upraw leśnych i dobór gatunków drzew, wpłyną korzystnie na zwiększenie bioróżnorodności.

Działanie wdrażane jest w dwóch, opisanych niżej schematach.

SCHEMAT I ZALESIANIE GRUNTÓW ROLNYCH

Pomoc obejmuje zakładanie upraw leśnych poprzez nasadzenia na gruntach użytkowanych rolniczo.

Beneficjent

Wsparcie finansowe może otrzymać rolnik¹, który został wpisany do ewidencji producentów (prowadzonej przez ARIMR), stanowiącej część krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Pomoc finansowa jest udzielana do gruntów:

- użytkowanych jako grunty orne lub sady, które zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W przypadku braku takiego planu, wykonanie zalesienia nie może być sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- stanowiących własność/współwłasność wnioskodawcy, albo własność jego małżonka,
- o powierzchni większej niż 0,5 ha i szerokości większej niż 20 m, z tym że spełnienie wymogu dotyczącego szerokości gruntu nie jest wymagane, jeżeli grunty graniczą z lasem.

¹ osoba fizyczna lub prawna, bądź grupa osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo znajduje się na terytorium Wspólnoty, określonym w art. 299 Traktatu, oraz które prowadzą działalność rolniczą, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej zarządzających mieniem Skarbu Państwa na podstawie przepisów o lasach.

Możliwe jest również tzw. zalesianie grupowe, czyli dokonanie zalesienia przez co najmniej 3 rolników, których grunty sąsiadują ze sobą a ich łączna powierzchnia jest nie mniejsza niż 2 ha.

Pomoc jest przyznawana do gruntów położonych poza:

- a) obszarami Natura 2000 lub obszarami znajdującymi się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664), chyba że planowane zalesienie nie jest sprzeczne z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów,
- b) obszarami rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych lub obszarami ich otulin, chyba że planowane zalesienie nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów.

Rolnik, który spełnił wstępne warunki zobowiązany jest:

- a) wykonania zalesienia gruntów, na których do dnia złożenia wniosku o pomoc była prowadzona działalność rolnicza w rozumieniu art. 2 lit. c rozporządzenia nr 73/2009, zgodnie z normami określonymi w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego;
- b) pielęgnacji założonej uprawy leśnej przez okres 5 lat od dnia wykonania zalesienia;
- c) prowadzenia założonej uprawy leśnej przez okres 15 lat od dnia uzyskania pierwszej płatności na zalesianie;
- d) przestrzegania minimalnych wymagań utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej zgodnie z normami dotyczącymi ochrony środowiska.

Forma pomocy

Rolnik podejmujący się zalesienia gruntów rolnych może otrzymać następujące rodzaje płatności:

- **wsparcie na zalesienie** – jednorazowy ryczałt za poniesione koszty zalesienia i ogrodzenia uprawy leśnej, wypłacany w pierwszym roku po wykonaniu zalesienia. Wysokość wsparcia zależy od:
  - proporcji gatunków iglastych i liściastych w strukturze uprawy,
  - zabezpieczenia przed zwierzyną (grodzienie 2-metrową siatką metalową),

- konfiguracji terenu,
- zastosowania sadzonek zwykłych lub sadzonek mikoryzowanych z zakrytym systemem korzeniowym.

Kwota pomocy przyznawanej w ramach wsparcia na zalesienie wynosi od 4160 do 6260 zł/ha. Dodatkowo można również uzyskać płatność za wykonanie ogrodzenia młodej uprawy leśnej 2-metrową siatką metalową, w kwocie 2590 zł/ha lub 6,50 zł za metr bieżący wykonanego ogrodzenia.

- **premię pielęgnacyjną** - zryczałtowaną płatność do hektara zalesionych gruntów, wypłacaną co roku przez 5 lat. Wysokość premii obejmuje koszty prac pielęgnacyjnych wskazanych w planie zalesienia np.: czyszczenie wczesne, zastosowanie repelentów, zabezpieczenie trzema palikami, zabezpieczenie owczą wełną.

Kwota pomocy przyznawanej w ramach premii pielęgnacyjnej wynosi 970 lub 1360 zł/ha. Dodatkowo można również uzyskać płatność za zastosowanie środków ochrony młodej uprawy leśnej przed zwierzyną, w wysokości od 190 do 700 zł/ha.

- **premię zalesieniową** - zryczałtowaną płatność do hektara zalesionych gruntów, wynikającą z utraconych dochodów z tytułu przekształcenia gruntów rolnych na grunty leśne. Premia wypłacana jest co roku, przez 15 lat od założenia uprawy leśnej. Otrzymują ją tylko ci rolnicy, którzy udokumentowali uzyskanie w roku poprzedzającym złożenie wniosku, co najmniej 25% dochodów z tytułu prowadzenia działalności rolniczej.

Kwota pomocy przyznawanej w ramach premii zalesieniowej wynosi 1580 zł/ha.

Do dochodów z rolnictwa zalicza się:

- dochody z pracy w gospodarstwie rolnym obliczone jako iloczyn powierzchni gruntów będących własnością rolnika w dniu złożenia wniosku o pomoc oraz wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego², lub
- dochody z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o pomoc.

² ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o pomoc, na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r., Nr 136, poz. 969, Nr 191, poz. 1412, Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825)

SCHEMAT II ZALESIANIE GRUNTÓW INNYCH NIŻ ROLNE

Pomoc na zalesianie może otrzymać rolnik, który zobowiązał się do:

- wykonania zalesienia gruntów innych niż rolne:
  1. z sukcesją naturalną, na których:
    - występują drzewa lub krzewy pochodzące z sukcesji naturalnej, należące do rodzimych gatunków lasotwórczych,
    - drzewa występują w kępach o powierzchni co najmniej 5 arów,
    - powierzchnia kęp, o których mowa w lit. b, stanowi nie mniej niż 10 % powierzchni gruntu przeznaczonego do zalesienia,
    - wiek drzew lub krzewów wyrosłych w wyniku zaprzestania użytkowania rolniczego nie przekracza 20 lat
  - lub
  2. wskazanych w planie zalesienia jako grunty, które po zalesieniu spełniać będą funkcje wodochronne lub glebochronne.

W przypadku schematu II pomoc na zalesianie jest udzielana do gruntów:

- wykazanych z ewidencji gruntów jako użytki rolne bądź grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, nie wykorzystywane do produkcji rolniczej;
- dla których zalesienie stanowi racjonalny sposób zagospodarowania w szczególności ze względu na funkcje wodochronne lub glebochronne.

W przypadku przystąpienia do schematu II Zalesianie gruntów innych niż rolne, zarówno wymagania w stosunku do wnioskodawcy, jak i obowiązki związane z zakładaniem i pielęgnacją uprawy, są w znacznym stopniu zbieżne z wymaganiami ustalonymi dla Schematu I.

Pomoc na zalesianie gruntów innych niż rolne obejmuje:

- **wsparcie na zalesienie** – jednorazowy ryczałt za poniesione koszty zalesienia i ewentualnie ogrodzenia uprawy leśnej, wypłacany w pierwszym roku po wykonaniu zalesienia.

Kwota pomocy przyznawanej w ramach wsparcia na zalesienie wynosi **od 1700 (w przypadku zalesienia z wykorzystaniem sukcesji naturalnej)**

do 6260 zł/ha. Dodatkowo można również uzyskać płatność za wykonanie ogrodzenia młodej uprawy leśnej 2-metrową siatką metalową, w kwocie 2590 zł/ha lub 6,50 zł za metr bieżący wykonanego ogrodzenia.

- **premię pielęgnacyjną** - zryczałtowaną płatność do hektara zalesionych gruntów, wypłacaną co roku przez 5 lat.

Kwota pomocy przyznawanej w ramach premii pielęgnacyjnej wynosi od 970 do 2050 zł/ha. Dodatkowo można również uzyskać płatność za zastosowanie zaleconych przez Nadleśniczego środków ochrony młodej uprawy leśnej przed zwierzyną, w wysokości **od 190 do 700 zł/ha.**

W ramach Schematu II *Zalesianie gruntów innych niż rolne*, nie jest wypłacana premia zalesieniowa.

Uzyskanie pomocy – „krok po kroku”.

Rolnicy zainteresowani ubieganiem się o wsparcie finansowe, jeszcze przed złożeniem wniosku o pomoc, powinni posiadać plan zalesienia, który zawiera wytyczne dotyczące założenia i prowadzenia uprawy leśnej.

W celu jego sporządzenia należy:

1. zgromadzić następujące dokumenty:

- wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczący działek ewidencyjnych, na których są położone grunty przeznaczone do zalesienia, a w przypadku braku tego planu - zaświadczenie potwierdzające, że przeznaczenie gruntów do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- zaświadczenie wydane przez właściwy organ gminy, potwierdzające że grunty przeznaczone do zalesienia są położone na obszarze Natura 2000 lub obszarze znajdującym się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, albo postanowienie o odmowie wydania takiego zaświadczenia;
- oświadczenie rolnika o powierzchni gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierające numery działek ewidencyjnych, na których są położone te grunty;

- wypis z ewidencji gruntów i budynków dotyczący działek ewidencyjnych, na których są położone grunty przeznaczone do zalesienia;
- kopia części mapy ewidencyjnej gruntów i budynków, która obejmuje grunty przeznaczone do zalesienia z naniesionymi granicami tego gruntu, albo jej powiększenie, albo
- mapa sporządzona przez osobę posiadającą uprawnienia zawodowe, nadane na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240, poz. 2027, z późn. zm.) na podkładzie mapy zasadniczej lub na podkładzie ewidencyjnym, zawierająca w przypadku planowanego zalesienia:
  - a) części działki ewidencyjnej lub zalesienia gruntów innych niż rolne:
    - granice gruntów przeznaczonych do zalesienia,
    - granice oraz powierzchnie gruntów w poszczególnych klasach gleboznawczych,
    - łączną powierzchnię gruntów przeznaczonych do zalesienia,
  - b) gruntu o nachyleniu terenu powyżej 12° - oznaczenie najwyższego i najniższego punktu gruntu przeznaczonego do zalesienia wraz z podaniem określonego w stopniach nachylenia terenu;
- opinia regionalnego dyrektora ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia z:
  - a) celami ochrony danego obszaru — jeżeli grunt przeznaczony do zalesienia jest położony w rezerwacie przyrody lub parku krajobrazowym lub na obszarze ich otulin,
  - b) planami ochrony albo planami zadań ochronnych danego obszaru — jeżeli grunt przeznaczony do zalesienia jest położony na obszarze Natura 2000 lub obszarach znajdujących się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- opinia właściwego dyrektora parku narodowego o braku sprzeczności planowanego zalesienia z celami ochrony danego obszaru — jeżeli grunt przeznaczony do zalesienia jest położony w parku narodowym lub na obszarze jego otuliny, również w przypadku gdy ten grunt jest położony w granicach obszaru Natura 2000 lub obszarów znajdujących się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.”;

2. złożyć w nadleśnictwie wniosek o sporządzenie planu zalesienia. Wniosek sporządza się w dwóch egzemplarzach. Jeden pozostaje u rolnika i na nim należy uzyskać potwierdzenie terminu złożenia wniosku o sporządzenie planu zalesienia. Drugi pozostaje w nadleśnictwie. Wykonanie planu zalesienia jest bezpłatne. Można go sporządzić dla rolnika lub dla grupy rolników. Jeśli wniosek o pomoc na zalesianie składa grupa rolników, sporządza się jeden wspólny plan zalesienia. Plan zalesienia w przypadku, gdy wniosek składa grupa rolników, sporządza się w co najmniej czterech egzemplarzach (po jednym dla każdego członka grupy i dla nadleśnictwa). Nadleśniczy ma obowiązek podpisać plan zalesienia na każdej stronie. Następnym krokiem do uzyskania pomocy finansowej jest złożenie **wniosku o przyznanie pomocy na zalesianie**. We wniosku trzeba wpisać dane uzyskane z ewidencji gruntów i budynków zgodne ze stanem faktycznym, z planem zalesienia oraz dołączyć:

- kopię planu zalesienia z załącznikami, potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez nadleśniczego;
- wydane przez naczelnika urzędu skarbowego zaświadczenie o dochodach z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej, w przypadku gdy rolnik uzyskał takie dochody i ubiega się o pomoc na zalesianie gruntów rolnych w zakresie premii zalesieniowej;
- wydane przez właściwy organ gminy zaświadczenie o:
  - a) wysokości dochodu z pracy w gospodarstwie rolnym albo
  - b) liczbie hektarów przeliczeniowych, stanowiącej podstawę opodatkowania podatkiem rolnym, ustalonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym – jeżeli rolnik ubiega się o pomoc na zalesianie gruntów rolnych w zakresie premii zalesieniowej;
- dokument potwierdzający wysokość dochodów innych niż z rolnictwa, uzyskanych w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o pomoc, albo zaświadczenie naczelnika urzędu skarbowego o braku tych dochodów – jeżeli rolnik ubiega się o pomoc na zalesianie gruntów rolnych w zakresie premii zalesieniowej;
- dokumenty potwierdzające własność lub współwłasność gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- pisemną zgodę:

- pozostałych współwłaścicieli na zalesienie gruntów rolnych lub gruntów innych niż rolne, jeżeli grunty te stanowią przedmiot współwłasności,
- małżonka rolnika na zalesienie gruntów, jeżeli grunty te stanowią własność tego małżonka;
- dokumenty potwierdzające własność lub współwłasność gruntów przeznaczonych do zalesienia.
- oświadczenia zawierające wykaz działek ewidencyjnych, na których jest prowadzona uprawa pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, oraz oświadczenie zawierające wykaz działek ewidencyjnych, na których znajdują się drzewa będące pomnikami przyrody i rowy, których szerokość nie przekracza 2 m, chyba że rolnik w danym roku kalendarzowym ubiega się o przyznanie płatności bezpośredniej, o której mowa w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, a do wniosku o przyznanie tej płatności dołączył wymagany tymi przepisami materiał graficzny (materiał geograficzny).

Po weryfikacji wniosku, kierownik biura powiatowego ARiMR wydaje *postanowienie o spełnieniu niezbędnych warunków we wniosku o przyznanie pomocy na zalesianie* lub *decyzję o odmowie przyznania pomocy*.

Po otrzymaniu *postanowienia*, rolnik może rozpocząć prace zalesieniowe. Trzeba je wykonać w terminie określonym w planie zalesienia, jednakże nie później niż w okresie sadzenia przypadającym na wiosnę roku następującego po tym, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy na zalesianie.

W ciągu 7 dni od zakończenia zalesienia, rolnik powinien pisemnie powiadomić nadleśniczego o wykonaniu zalesienia. Wówczas nadleśniczy wyda *zaświadczenie o zgodności zalesienia z planem zalesienia*.

Następnie nie później niż do 20 maja roku, w którym zalesienie wykonano wiosną albo roku następującego po roku, w którym zalesienie wykonano jesienią, należy do biura powiatowego ARiMR złożyć *oświadczenie o wykonaniu zalesienia zgodnie z planem zalesienia*, do którego obowiązkowym załącznikiem jest *zaświadczenie nadleśniczego*.

Jeśli rolnik nie dotrzyma tego terminu, kierownik biura powiatowego ARiMR wyda decyzję odmawiającą przyznania pomocy na zalesianie.

Na podstawie *oświadczenia o wykonaniu zalesienia zgodnie z planem zalesienia*, kierownik biura powiatowego ARiMR wyda decyzję w sprawie przyznania pomocy na zalesianie.

Otrzymanie przez rolnika decyzji przyznającej pomoc na zalesianie będzie stanowić podstawę realizacji płatności. W terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja ta stanie się ostateczna, ARiMR wypłaci: wsparcie na zalesienie, premię pielęgnacyjną i premię zalesieniową. Należność zostanie przekazana na rachunek bankowy wnioskodawcy.

Pomoc na zalesianie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 może być przyznana jednemu rolnikowi do powierzchni nie większej niż 20 ha.

W celu otrzymania płatności w kolejnych latach, rolnik zobowiązany jest do składania corocznie wniosku o wypłatę pomocy na zalesianie. Do wniosku o wypłatę rolnik dołącza materiał geograficzny, o którym mowa w art. 12 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009r., chyba że w danym roku kalendarzowym ubiega się o przyznanie płatności bezpośrednich, a do wniosku o przyznanie tej płatności dołączył wymaganymi przepisami materiał graficzny. Przedmiotowe wnioski składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony Wniosek o przyznanie pomocy na zalesianie, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, tzn. od dnia 15 marca do dnia 15 maja danego roku. Wniosek o wypłatę pomocy na zalesianie, może zostać złożony także w terminie 25 dni kalendarzowych po terminie składania wniosków, jednak będzie to skutkowało zmniejszeniem o 1% kwoty należnych płatności za każdy dzień roboczy. Na podstawie złożonego przez beneficjenta wniosku kontynuacyjnego, ARiMR wypłaca w latach kolejnych należną beneficjentowi pomoc, z tytułu premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o wypłatę pomocy na zalesianie.

Najpóźniej w piątym roku od założenia uprawy leśnej, do wniosku o wypłatę pomocy na zalesianie, rolnik jest zobowiązany dołączyć decyzję starosty o przekwalifikowaniu gruntu rolnego na leśny lub zaświadczenie o przekwalifikowaniu zalesionego gruntu na grunt leśny w wyniku modernizacji ewidencji gruntów i budynków. Decyzja lub zaświadczenie jest podstawą do wypłaty ostatniej (piątej) premii pielęgnacyjnej oraz premii zalesieniowej począwszy od piątego roku.

TERMIN I MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKÓW

Wnioski o przyznanie pomocy na zalesianie należy składać w biurze powiatowym ARiMR właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika w terminie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2010 r., a w kolejnych latach od 1 czerwca do 31 lipca danego roku.

Opracowano w Departamencie Działań Inwestycyjnych wg stanu prawnego na koniec maja 2010 r.

Realizacja:
Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorzczak
www.grzeg.com.pl